

خطرات فضای مجازی برای کودکان

تهیه و تنظیم:

گروه آموزش به بیمار و ارتقای سلامت بیمارستان مهراد

تاریخ بازنگری: اردیبهشت ۱۴۰۵

عصر تکنولوژی، فضای مجازی و تلفن همراه جزئی جدا نشدنی از زندگی انسان‌هاست. اما همین فضا که کاربردهای مختلفی دارد ممکن است امنیت روحی و جسمی کودکان و نوجوانان را به خطر بیندازد.

درست مانند زندگی واقعی، در فضای مجازی نیز افراد سالم و بیمار در کنار هم فعالیت می‌کنند و گاهی حتی به راحتی از هم تشخیص داده نمی‌شوند.

جهت کاهش خطراتی که در فضای مجازی متوجه افراد کم سن و سال است، شبکه‌های ارتباطی نیز محدودیت خاصی اعمال کرده‌اند. برای ایجاد حساب کاربری در فیس‌بوک، توئیتر، اینستاگرام، پینترست و اسنپ‌چت، فرد باید حداقل ۱۳ سال سن داشته باشد. این عدد برای واین ۱۷ و برای استفاده از یوتیوب ۱۸ است. اما چرا برای کودکان محدودیت سنی اعمال می‌شود؟

۱. اطلاعات شخصی کودکان در خطر است

اطلاعاتی که عموماً برای عضویت در شبکه‌های مجازی مختلف از اینستاگرام گرفته تا یوتیوب از کاربر دریافت می‌شود، شامل نام، تاریخ تولد، ایمیل، تلفن و آدرس و یا حتی پست‌هایی که شخص در صفحه کاربری خود منتشر می‌کند، می‌تواند توسط افراد حرفه‌ای حک شده و کودکان را در معرض خطر قرار دهد. حتی ممکن است اطلاعات شخصی فرد راهی برای سوءاستفاده افراد بیمار باشد.

۲. کودکان در سنین پایین توانایی تصمیم‌گیری صحیح در فضای مجازی را ندارند

این که امروزه کودکان در سنین پایین‌تری نسبت به تکنولوژی و فضای مجازی کنجکاوی نشان می‌دهند، نمی‌تواند دلیل کافی برای رها کردنشان در فضای اینترنت باشد. تمام برنامه‌ها و حتی بازی‌هایی که فرزندان با آن ارتباط برقرار کرده یا از آن استفاده می‌کنند، شخصیت و امنیت جسمی و روحی او را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. شاید عقیده داشته باشید علاقه کودکان به تکنولوژی نشانه‌ی هوش اوست و ممکن است این عقیده درست هم باشد. اما تصمیم‌گیری صحیح در فضای مجازی نیازمند تجربه است و مسلماً کودکی که تازه وارد این محیط می‌شود قادر نیست رفتار صحیح را به موقع تشخیص دهد.

از طرفی تحقیقات نشان می‌دهد که برای انسان ۱۲ سال طول می‌کشد تا ساختار شناختی مغز به تکامل رسیده و بتواند به درستی در کمترین زمان تصمیم‌گیری لازم را انجام دهد. البته ممکن است که برای بعضی افراد، قبل از ۱۲ سالگی مغز به این تکامل برسد اما قانونی که تعیین می‌شود برای اکثریت است.

۳. دروغ‌گویی برای ایجاد حساب کاربری

اتفاقی که با وجود محدودیت سنی ممکن است پیش بیاید این است که فرزندان به دروغ، تاریخ تولدی را وارد کنند و سنش را بالاتر ببرد تا فعالیتش در فضای مجازی محدودیتی نداشته باشد. اینجاست که میزان صداقت بین والدین و فرزندان اهمیت پیدا می‌کند. در صورتی که به اندازه کافی فرزندان را از مشکلات و خطراتی که در این فضا تهدیدش می‌کند آگاه کرده باشید و بتوانید روابط دوستانه‌تری با او برقرار کنید تا در صورت بروز مشکل به شما اطلاع دهد، احتمال چنین خطایی به مراتب پایین‌تر خواهد بود.

محدودیت‌هایی که والدین نمی‌بینند

متأسفانه علی‌رغم محدودیت‌هایی که سازندگان شبکه‌های اجتماعی برای گروه‌های سنی اعمال کرده‌اند، برخی از والدین با استفاده از عکس و فیلم‌های کودکان خردسالشان قصد دارند در فضای مجازی مطرح شوند در نتیجه فرزندشان را در معرض دید این افراد بیمار قرار می‌دهند و مسلماً تعیین حریم خصوصی توسط چنین والدینی برای کودکان بسیار سخت خواهد بود.

این که برای جذب دنبال‌کننده و به اصطلاح بالا بردن پیج اینستاگرامتان از کودکان عکس منتشر کنید، یعنی او را در معرض دید افراد زیادی، از جمله پدوفیل‌ها (نوعی انحراف جنسی که فرد مبتلا به کودکان میل جنسی دارد) قرار داده‌اید.

طبق قانون جرایم رایانه‌ای، اگر کسی بدون رضایت شخص نسبت به انتشار تصاویر او اقدام کند و موجب هتک حیثیت و ضرر آن فرد شود، مرتکب جرم شده.

در قانون حمایت از کودکان و نوجوانان که در سال ۱۳۸۱ تصویب شد، به صورت کلی به این موضوع اشاره شده که اگر سلامت و بهداشت روانی کودک مورد آسیب قرار گیرد و هر نوع اذیت و آزاری موجب صدمه اخلاقی و روانی کودک شود قابل پیگیری قانونی است.

مهم‌ترین خطری که کودکان و نوجوانان را در فضای مجازی تهدید می‌کند، برخورد با بیمارانی پدوفیل است. بیماری پدوفیلیا نوعی ناهنجاری روانی است که فرد مبتلا به آن، تمایل جنسی به کودکان زیر ۱۳ سال دارد. این افراد در فضای مجازی می‌توانند خود را با نام "دوست" به کودکان و نوجوانان نزدیک کرده و با جلب اعتمادشان، به نحوی از آنها سوءاستفاده کنند.

بر همین اساس توصیه‌های کلی برای والدین ارائه می‌دهیم:

تقریباً هیچ جایگزینی برای نظارت والدین وجود ندارد. بهتر است حواستان باشد که فرزندتان در فضا مجازی چه فعالیت‌هایی می‌کند.

افراد زیادی از جمله کودکان و نوجوانان فکر می‌کنند که در فضای مجازی می‌توانند همیشه ناشناخته باقی بمانند. در صورتی که دنبال کردن رد پای افراد در این محیط برای یک فرد حرفه‌ای ایداً کار سختی نیست. به فرزندتان بیاموزید، با هر بار بازدید یک سایت، ایجاد یک پست در وبلاگ یا به اشتراک گذاشتن اطلاعات، به تعداد رد پاهایشان اضافه می‌کنند.

به فرزندتان یاد بدهید، نمی‌توان به هرکسی به عنوان دوست مجازی اعتماد کرد. افراد زیادی هستند که به دنبال اهداف جنسی، در فضای مجازی به کودکان نزدیک می‌شوند.

حتماً بهشان گوشزد کنید که اطلاعات شخصی‌شان را در فضای مجازی به اشتراک نگذارند. فرزندتان نباید اطلاعاتی مانند نام کامل، سن، آدرس، ایمیل و شماره تلفنش را با کسانی که نمی‌شناسد به اشتراک بگذارد.

در صورت امکان و با توجه به برنامه‌ای که فرزندتان استفاده می‌کند، صفحه شخصی او را در حالت "خصوصی" قرار دهید.

اگر فرزندتان مورد سوءاستفاده قرار گرفت، بهترین و سریع‌ترین راه پیگیری موضوع از طریق پلیس است

